

## Posudek oponenta disertační práce

Student: ..... Mgr. Radka Vacová

Název práce: ..... Vyživovací povinnost k dětem

Studijní obor: ..... PrF 6801V011 OBCP Občanské právo

Studijní program: ..... Teoretické právní vědy

Oponent disertační práce: ..... Mgr. Martin Kornel, Ph.D.

Pracoviště: ..... Katedra občanského práva Právnické fakulty  
Masarykovy univerzity

### I.

#### **Výsledky práce (včetně komentáře o publikaci výsledků nebo jejich přijetí k publikaci a hodnocení, zda přináší nové poznatky)**

Disertační práce přináší do odborného diskursu v dané oblasti zajímavé poznatky, když uchopila analytickým způsobem několik z nejaktuálnějších témat v rámci problematiky vyživovací povinnosti k dětem. Dílčí výzkumné otázky a hypotézy autorka pečlivě vymezuje (s. 8), oponent by ocenil ještě více, pokud by vymezení těchto otázek bylo podpořeno již v úvodu bližším zdůvodněním jejich volby. Tak například otázka první, zda existují mezi sourozenci taková práva a povinnosti odpovídající jejich vzájemné vyživovací povinnosti, se nevěnuje problematice, na které by v rámci odborné veřejnosti nebo praxe panovala neshoda. Naopak, prakticky se nevyskytuje odborný názor, který by ze stávající právní úpravy dovozoval odlišný závěr než, že sourozenci vzájemnou vyživovací povinnost nemají. Samozřejmě by bylo možné i tuto problematiku uchopit přínosným tvůrčím způsobem, například komplexnějším komparativním pohledem na to, v jakých právních rádech, jak a proč je případně vzájemná vyživovací povinnost sourozenců upravena. Disertační práce je v této otázce pouze napůl cesty. Oproti tomu v podstatě všechny ostatní výzkumné otázky se věnují problematice navýsost aktuální. Například možnost splnění vyživovací povinnosti jednorázovou úhradou nebo náhradní výživné jsou témata, která jsou širším evropském kontextu velmi diskutována. Z pohledu oponenta by nicméně práci neuškodilo, pokud by byl okruh zvolených výzkumných otázek o něco málo užší a jejich analýza o to detailnější.

Studentka práci prokazuje schopnost samostatné tvůrčí činnosti s využitím cizojazyčných pramenů. V této oblasti má práce jisté rezervy, například by práci neuškodila práce se zásadnějšími doktrinárními příspěvky v této oblasti, jako například *Model Family Code* nebo publikované v některé významnější časopisecké literatuře (například Christine Skinner, Jacqueline Davidson. *Recent Trends in Child Maintenance Schemes in 14 Countries International Journal of Law, Policy and the Family*, Volume 23, Issue 1, April 2009 apod.).

Studentka v dané oblasti pravidelně publikuje a v posledních letech patří mezi významné autory věnující se problematice výživného.

### II.

#### **Aktuálnost zpracovaného tématu**

Masarykova univerzita, Právnická fakulta

Veveří 158/70, 611 80 Brno, Česká republika

T: +420 549 49 1211, E: info@law.muni.cz, www.law.muni.cz

Témata a otázky zvolené studentkou, jak již bylo naznačeno výše, jsou velmi aktuální. Práce pokrývá široké, byť mírně nesourodé spektrum dílčích problematických aspektů právní úpravy vyživovací povinnosti.

### III.

#### Struktura práce – zvolené metody zpracování

Struktura práce je zvolena vhodně. Diskutabilní může být zařazení a způsob zpracování kapitoly 1.1 Historický exkurz. Vývoj právní úpravy v dané oblasti byl již dříve řadou autorů poměrně rozsáhle zpracován a zařazení této kapitoly tedy nepřináší nové poznatky, navíc obsahově tato se tato kapitola v rámci provedeného exkurzu nezaměřuje je kontext výzkumných otázek, ale pouze některé vybrané aspekty vývoje právní úpravy, které s výzkumnými otázkami souvisí pouze volně nebo vůbec. Oproti tomu ostatní kapitoly se již věnují vymezeným otázkám.

Zpracování tématu je vždy založeno na zejména na analýze komentářové a časopisecké literatury a judikatury, zejména Ústavního soudu. Občasně se objeví velmi stručný exkurz do zahraničních právních úprav (Anglie, Slovensko, Německo, Rakousko). Volba těchto exkurzů v rámci jednotlivých kapitol a témat působí poněkud náhodně, avšak přináší obvykle zajímavé postřehy. Například zdůvodnění volby německé právní úpravy vzájemnou blízkostí před obdobím komunismu (s. 9) není příliš přesné a určité by bylo vhodnější uvažovat takto spíše o právní úpravě Rakouska. Stejně tak zrovna v oblasti rodinného práva (a výživného) není německá právní úprava významnějším inspiračním zdrojem stávající právní úpravy (jak ne zcela přesně uvádí autorka rovněž na s. 9). Lze však shrnout, že metody práce byly zvoleny vhodně.

### IV.

#### Připomínky k textu

S řadou závěrů autorky se oponent zcela ztotožňuje anebo je považuje za velmi přínosné. Například:

- autorčina kritika názoru, že povinnost rodiče zajišťovat dítěti bydlení může existovat nezávisle na vyživovací povinnosti (s. 26-27)
- úvahy o tom, jakým způsobem by měl soud zohlednit případné odsouzení k nepodmíněnému trestu odnětí svobody v závislosti na tom, zda se povinný výživou dopustil úmyslného nebo nedbalostního trestného činu (s. 122)

Oproti tomu práce obsahuje tvrzení, která by si zasloužila detailnější zdůvodnění a se kterými v podobě podané autorkou oponent nesouhlasí. Jedná se například o:

- názor autorky, že riziko ztráty materiální podpory rodičem by mělo být vyhodnoceno v neprospěch prominutí zmeškání lhůty k popření otcovství (s. 31). Tento názor se příliš podobá odbornou veřejností v minulosti kritizovanému přístupu Nejvyššího státního zástupce k popírání otcovství (dokud mu dřívější právní úprava toto oprávnění přiznávala), která až příliš často redukovala otázku zájmu dítěte v oblasti právního rodičovství právě na čistě ekonomický pohled.
- úvahy o tom, že by bylo vhodné jako podmínku pro vyplacení zálohovaného výživného zakotvit podmínku, že povinný nezaplatil více než ½ z výživného stanoveného soudem. To by mohlo vést například k tomu, že dítě, jehož rodiči bylo stanoveno výživné ve výši 10.000 Kč měsíčně, ale platí pouze 4.000 Kč měsíčně nárok na náhradní výživné mít bude. Oproti tomu dítě, jehož rodiči bylo stanoveno výživné 3.000 Kč a platí 2.000 Kč měsíčně nárok na náhradní výživné mít nebude. Přitom pravidelně to bude zřejmě

zejména druhé dítě ve zvoleném příkladu, kterému by bylo náhradní výživné více zapotřebí.

## V.

### Jazyková a grafická úroveň

Práce je psána kultivovaným odborným jazykem, byť se občasně autorka dopouští mírných prohřešků v oblasti gramatiky, stylistiky nebo typografie. Například:

- na s. 33, 49 se opakovaně znak § nachází na koncích řádku
- na s. 40 chybí BGB u § 1609
- používání ich-formy (s. 26) i er-formy (např. s. 10)
- *Výše výživného tak bude určena pouze na základě odůvodněných potřeb dítěte, jeho majetkovým poměrům, a schopnostem, možnostem a majetkovým poměrům každého prarodiče* (s. 62)
- *náklady na své odůvodněné potřeby*, (s. 77) správně namísto čárky tečka
- „trochu práce“ na s. 118

Občasně by bylo vhodné některá tvrzení doprovodit odkazem na zdroj (například u informace týkající se návrhu zvláštního zákona o výživném – s. 19)

## VI.

### Otázky k obhajobě

Autorka preferuje kritérium *nabytí schopnosti samostatně se živit* před stanovením pevné věkové hranice způsobující zánik vyživovací povinnosti. Necht' se vyjádří k tomu, zda a proč není vhodným řešením přístup zvolený v čl. 3.41 *Model Family Code*, který počítá s tím, že vyživovací povinnost rodiče k dítěti zanikne vždy, pokud dítě dosáhne věku 24 let. Případně zda by nebylo z jejího pohledu vhodné zvolit pevnou věkovou hranici s možností diskrece soudu v situaci, kdy by to bylo z důvodů zvláštního zřetele vhodné.

Ve shodě s autorkou se oponent domnívá, že zakotvení obdoby § 1605 BGB do českého právního řádu by bylo přínosné (s. 79). Přesto, necht' se autorka v rámci rozpravy zamyslí, zda by nebyl prostor vyřešit riziko přiznání náhrady náklady řízení protistraně aplikací § 142 odst. 3 o.s.ř. anebo § 143 o.s.ř.

Necht' autorka představí u rozpravy svůj názor na otázku, zda se závěry nálezu Ústavního soudu IV. ÚS 650/15 o protiústavnosti rozhodnutí obecných soudů vztahují na výživné v části plateb výživného určených k rukám matky (spotřeba) nebo určených ke tvorbě úspor nebo na obě části a případně s těmito závěry polemizuje.

**VII.**  
**Předepsaná formulace závěrů:<sup>1</sup>**

Autor ve své disertační práci

- ☒ **prokázal** schopnost samostatné tvůrčí práce v daném oboru
- ☐ **neprokázal** schopnost samostatné tvůrčí práce v daném oboru

Práce

- ☒ **splňuje** požadavky standardně kladené na disertační práce v daném oboru.
- ☐ **nesplňuje** požadavky standardně kladené na disertační práce v daném oboru.

V Brně dne 16.12.2019

Podpis oponenta

---

<sup>1</sup> Posudek, který neobsahuje předepsané explicitní závěry, nemůže být akceptován.